

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. JUDr. Milanem Janíčkem, advokátem, se sídlem Slovanská 21, Šumperk, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 5. 2008, č. j. 38 Cad 16/2005 - 73,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 6. 5. 2008, č. j. 38 Cad 16/2005 - 73, ustanovil zástupcem žalobce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 6. 2005, č. j. KUOK/16850/05/OSV-DS/7025/SD-117, JUDr. Milana Janíčka, advokáta.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítal, že se soud neřídil nařízením Nejvyššího správního soudu, ve věci jednali vyloučení soudci Krajského soudu v Ostravě a „nepřípustný KS Ostrava, kde žalovaný soudí žalobce“. Podle stěžovatele byla porušena nezávislost soudce a soudu. Dále konstatoval, že „pracovník žalovaného soudu zastupuje žalobce s nepřipustnou advokátkou Mgr. Frodlovou ve dvojím zastoupení a v třetím zastoupení JUDr. Janíčkem“. Stěžovatel navrhl, aby soud napadené usnesení zrušil a požádal, aby mu byl pro kasační stížnost a pro celé řízení ustanoven JUDr. Vít Vohánka, advokát.

V podání ze dne 18. 7. 2008 stěžovatel zdůraznil, že napadené usnesení bylo vydáno vyloučenými soudci Krajského soudu v Ostravě, kteří jsou „v pracovní-právním poměru ke žalovanému subjektu a ke tomuto účastníku zakládá pochybnost o nepodjatosti“. Konstatoval, že JUDr. Milan Janíček,

advokát s ním vůbec nekomunikuje, jedná za zády stěžovatele a jeho zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného. Stěžovatel uvedl, že „*Janíček zastupuje KS Ostrava a Český stát a nikoliv zastoupeného*“. Stěžovatel zdůraznil, že ve stejné věci jej zastupuje JUDr. Vít Vohánka, advokát.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek § 102 a § 104 s. ř. s. Přestože v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, musí být stěžovatel, který sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání, vyžadované podle zvláštních zákonů pro výkon advokacie, zastoupen advokátem podle § 105 odst. 2 s. ř. s., Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že v řízení, v němž kasační stížnost směřuje proti usnesení krajského soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce, není třeba splnění této podmínky již z povahy věci vyžadovat. K tomu nutno dodat, že vzhledem k povaze předmětu řízení, jímž je rozhodnutí o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce, jakož i vzhledem k rozsahu omezení stěžovatele ve způsobilosti k právním úkonům (stěžovatel je schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovně právní), nebrání podle názoru Nejvyššího správního soudu projednání kasační stížnosti stěžovatele ani § 33 odst. 3 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že se stěžovatel dovolává kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou stěžovatele, že ve věci rozhodovali vyloučení soudci, této námitce však nepřisvědčil. Skutečnosti uváděné stěžovatelem se totiž nezakládají na pravdě, neboť rozhodující soudkyně JUDr. Bohuslava Drahošová není v pracovním poměru, ani jiném pracovně-právním či jinak závislém vztahu k žalovanému Krajskému úřadu Olomouckého kraje. Absurdní a nepodložené tvrzení stěžovatele, že na Krajském soudu v Ostravě žalovaný soudí žalobce, rovněž nekoresponduje s realitou.

O dříve vznesené námitce podjatosti Nejvyšší správní soud rozhodl usnesením ze dne 18. 10. 2005, č. j. Nao 25/2005 - 28, ve kterém vyslovil, že soudkyně Krajského soudu v Ostravě JUDr. Bohuslava Drahošová není vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 38 Cad 16/2005.

Nejvyšší správní soud tedy shledal, že ve věci nerozhodoval vyloučený soudce, neboť podle zmíněného usnesení JUDr. Bohuslava Drahošová z projednávání a rozhodování této věci vyloučena nebyla a námitky stěžovatele, tvořené nepravdivými a nepodloženými tvrzeními, na tomto závěru nemohou nic změnit. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. tudíž není dán.

Soud dále posuzoval námitku nezákonnosti napadeného usnesení.

Podle § 35 odst. 8 (dříve odst. 7) první věta s. ř. s. navrhovateli (v tomto případě stěžovateli v řízení o žalobě), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.

Smyslem tohoto ustanovení je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která by jinak měla být osvobozena od soudních poplatků a u níž je takové ochrany třeba, neboť jen tak lze v kvalifikovaných případech (za splnění § 35 odst. 8 s. ř. s.) dostát zásadě rovnosti, jež se promítá v zákonem výslovně vyjádřené zásadě rovného postavení účastníků podle § 36 odst. 1 s. ř. s.

Má-li být tímto ustanovením založeno konkrétní subjektivní právo stěžovatele na odborné zastoupení osobou s právnickým vzděláním v řízení před soudem, pak toto právo je toliko právem na zástupce, jímž může být i advokát, nikoli však právem na konkrétního zástupce, kterého osoba navrhuje ustanovení zástupce ve svém návrhu označuje.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *právo na ustanovení zástupce (§ 35 odst. 7 s. ř. s.) není právem na ustanovení konkrétní osoby, kterou navrhovatel v návrhu označuje* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2005, č. j. 6 Ads 64/2005 - 25, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1372/2007, www.nssoud.cz).

Ustanovil-li krajský soud stěžovateli zástupce z řad advokátů působících v blízkosti bydliště stěžovatele a v obvodu tohoto soudu, pak tento důvod nepovýšil nad žádné stěžovatelovo subjektivní právo ani nad žádný jeho právem chráněný zájem.

Konkrétní náplň povinností, jež ustanovenému zástupci napadené usnesení přineslo, je závislá na aktuálních potřebách, které po dobu trvání takového zastoupení vyplynou jak z přímých pokynů stěžovatele, tak ze strany soudu, přitom budou záviset na procesním vývoji sporu. V případě soudního sporu, kde je zástupce soudem ustanoven, probíhá komunikace právního zástupce se soudem zpravidla bezprostředně, není tedy zcela nezbytné, aby zástupce vždy komunikoval se zastoupeným v rozsahu a způsobem odpovídajícím představám stěžovatele.

Činnost ustanoveného zástupce je vykonávána průběžně, povinnost k činnosti nastupuje často automaticky, bez dalšího výslovného pokynu ze strany zastoupeného či třetí osoby. Stěžovateli tento stav zajišťuje určitý stupeň právního komfortu, jehož se mu dostává prostřednictvím jistoty, že je správa jeho právních záležitostí v konkrétním soudním sporu trvale svěřena do rukou jeho zástupce.

Za tohoto stavu, uváží-li soud, že v rámci zastoupení stěžovatele přichází v úvahu nahlížení do soudního spisu (případně i do správního spisu, pokud se nachází u tohoto soudu), možná následná procesní reakce ustanoveného zástupce vůči soudu, účast na jednání soudu,

apod., pak není řešením nelogickým ustanovit stěžovateli zástupce z obvodu soudu, který řízení vede, navíc z okolí místa bydliště stěžovatele. Jde zároveň o řešení, jež nenaráží na žádnou ze základních zásad, jichž je třeba při rozhodování o této otázce šetřit, a není v rozporu ani se žádným ustanovením procesního předpisu, kterým je řízení před krajským soudem ovládáno (soudní řád správní).

Má-li tedy stěžovatel za to, že ustanovení JUDr. Milana Janíčka, advokáta je nezákonné, případně že mu lze vytknout jakoukoli jinou nesprávnost, jež by se stěžovatele dotkla na jeho právech, Nejvyšší správní soud tomuto tvrzení nepřisvědčuje. Za relevantní nelze považovat ani abstraktní a ničím nepodložené tvrzení stěžovatele, že tento advokát zastupuje Krajský soud v Ostravě a jeho zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného.

Ostatně sám stěžovatel uvádí, že u Městského soudu v Praze a Krajského soudu v Ostravě je k jeho žalobám vedeno několik desítek řízení. Požaduje-li pak v nich zastoupení advokátem, je logické a racionální, pokud soud zastupováním ex officio v tolika věcech nezatíží jednoho a téhož advokáta (v podstatě by tak v ostatním zablokoval nebo přinejmenším podstatně omezil výkon jeho praxe) a namísto toho zastupování rozmělní mezi advokátů několik.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační námitky nejsou důvodné, kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s. nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 5. 2008, č. j. 38 Cad 16/2005 - 73, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Ustanovenému zástupci stěžovatele JUDr. Milanu Janíčkoví, advokátu Nejvyšší správní soud nepřiznal odměnu za zastupování stěžovatele, neboť z obsahu spisu nezjistil žádný úkon advokáta v tomto řízení, což je logickým vyústěním toho, že kasační stížností bylo napadeno právě usnesení o ustanovení JUDr. Janíčka advokátem stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu